

PAPER DETAILS

TITLE: BELEDİYELERDE UZUN VADELİ VİZYON OLUSTURMAK MÜMKÜN MÜ? 2050
BÜYÜKÇEKMECE VİZYONU

AUTHORS: Mahmut GÜLER,Hasan AKGÜN

PAGES: 194-219

ORIGINAL PDF URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/3079030>

BELEDİYELERDE UZUN VADELİ VİZYON OLUŞTURMAK MÜMKÜN MÜ? 2050 BÜYÜKÇEKMECE VİZYONU

Mahmut GÜLER¹

Hasan AKGÜN²

Öz

Toplumların yaşam koşulları ve beklentileriyle birlikte kentsel talepleri de değişim ve gelişim göstermektedir. Bu gelişimin sonuçlarından biri olarak kentsel hak kavramı gündeme gelmiştir. Kamusal hizmetlerin toplumun tamamına ulaşarak herkesin ihtiyaçlarına cevap verecek şekilde eşit ve adil biçimde sunulması, kentsel hakların başat tartışma alanı olmuştur. 2000’li yıllardan itibaren stratejik planlama, özel sektörün yanı sıra kamu yönetiminde de uygulanmaya başlamıştır. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile kamu idarelerine 5 yıllık periyotlarla stratejik plan yapma zorunluluğu getirilmiştir. Kurum/kuruluşun ulaşmayı arzu ettiği nokta olan vizyon, stratejik planlamayı ortaya çıkaran temel unsur olmuştur. Kısa vadeli vizyon belirlemek yerine daha uzun vadeli vizyonların ortaya konulması, vizyona ulaşmada birtakım güçlükleri barındırmakla birlikte daha etkin ve etkili politikaların ortaya çıkmasını sağlamaktadır. Dünya’daki iyi uygulama örneklerine bakıldığında uzun vadeli kent vizyonlarının belirlenerek politikaları oluşturma kentsel yaşam kalitesi ve kentsel hakları olumlu yönde etkilediği görülmüştür. Büyükçekmece’nin mevcut ihtiyaç ve beklentilerinin kentliler tarafından belirlenmesiyle yine kentliler tarafından ortaya çıkan 2050 Büyükçekmece Vizyonu, 5 yıllık periyotlarla hazırlanan Büyükçekmece Belediyesi Stratejik Planlarına çatı olmakla birlikte birbiriyle daha uyumlu stratejik planların hazırlanması, kamu kaynaklarının etkin ve

¹ Prof. Dr., Trakya Üniversitesi İİBF Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi, mahmutguler@trakya.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-7624-1746

² Dr., Büyükçekmece Belediye Başkanı, baskan@bcekmece.bel.tr, ORCID No: 0005-0008-5263-0508

verimli bir biçimde kullanılmasına olanak sağlayacaktır. Ayrıca 2050 Büyükçekmece Vizyonu ile kamu kurumları ve çeşitli paydaşlarla kentliler arasında yeni diyalog kanallarının sağlanması, ortaya çıkan görüşler ve bilimsel ilkeler doğrultusunda yaklaşık 30 yıllık kent vizyonunun oluşturularak mekânsal planlamanın şekillendirilmesi hedeflenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Vizyon, yerel yönetimler, Büyükçekmece Belediyesi.

IS IT POSSIBLE TO CREATE A LONG-TERM VISION IN MUNICIPALITIES?

THE 2050 BUYUKCEKMECE VISION

Abstract

Along with the living conditions and expectations of societies, urban demands also change and develop. As one of the results of this development, the concept of urban rights has come to the agenda. The provision of public services in an equal and fair manner by reaching the whole society and meeting the needs of everyone has been the main area of discussion of urban rights. Since the 2000s, strategic planning has been implemented in the public administration as well as in the private sector. With the Law No. 5018 on Public Financial Management and Control, public institutions are obliged to make strategic plans in 5-year periods. The main element that reveals the strategic planning is the vision, which is the point that the institution/organisation wants to reach. Instead of setting short-term visions, setting longer- term visions provides more effective and efficient policies, although there are some difficulties in achieving the vision. When analysing examples of good practice from around the world, it can be seen that the setting of long- term city visions and the formulation of policies have a positive impact on the quality of urban life and urban rights. The 2050 Buyukcekmece Vision, which was created by the citizens by determining the current needs and expectations of Buyukcekmece, will be the framework of Buyukcekmece Municipality Strategic Plans prepared in 5-year periods, and the preparation of strategic plans that are more compatible with each other will enable the effective and efficient use of public resources. The 2050 Büyükçekmece Vision also aims to provide new channels of dialogue between public institutions, various stakeholders and citizens, and to shape spatial planning by creating a 30-year urban vision in line with the opinions and scientific principles.

Keywords: Vision, local governments, Büyükçekmece Municipal.

Giriş

Kentler ekonomik, toplumsal ve siyasal ilişkiler çerçevesinde gelişirken hep daha yaşanabilir mekânlar olma bağlamında ütopyaların, hayallerin konusu olmuştur. “Yaşanılan kent nasıl olmalı?” temel sorusu, Yunan kent devleti filozofları Platon ve Aristo’nun cevap aradığı bir soru olmuştur. Daha sonraki yüzyıllarda bu soru güncelliğini hiç kaybetmemiş, Thomas More’dan başlayarak Bacon’a, Campenella’ya ve Mumford’a kadar pek çok düşünürün üzerine durduğu, tartıştığı ve insanların içinde sağlıklı ve huzur içinde yaşadığını hayal ettiği bir konu olmaya devam etmiştir. Sanayi devrimi ile daha karmaşık ilişkilerle örülmüş toplumsal ağlar, kentlerin herkes için eşit, adil, kapsayıcı, bütünleştiren yapıda olması gerektiğini ortaya çıkarmış, değişimin olumlu yanları kabul edilirken, olumsuz yanlarını da hesaba katan yaklaşımlar ele alınmıştır. Örneğin, ekolojik denge daha yaşanabilir bir kent olmazsa olmaz bir sorun olarak artık günümüz kentleşme sürecinin üzerinde önemle durduğu konu olmaktadır. Nasıl insanlar kentleri inşa ediyorsa, kentler de insanların yaşam biçimine yön vermektedir. Bu karşılıklı ilişkide kentsel sorunların yönlerinin çizilmesi önemli unsurlar olarak varlığını sürdürmektedir.

Herkesin rahatça ulaşabileceği ve adil şekilde faydalanabileceği bir kentsel hak meselesi olan kamusal hizmetlere toplumun tüm kesimlerinin erişebilmesi uzun ve zahmetli bir evrim sonucunda kabul edilmiştir. 1945’li yıllardan itibaren uygulamaya geçen refah devleti anlayışı, 1980’lerle birlikte yerini yeni liberal yaklaşıma bırakmıştır. Bu yaklaşım ile kenti metalaştıran politik uygulamalar sonucunda Sanayi devrimi ile başlayan ve özellikle günümüzde bir Leviathan’a dönüşen kentsel sınıfsal ayrıcalıkların yaratmış olduğu tahribat çok büyük olmuştur. Kapitalist kentleşme süreci, kenti kapitalizmin sınıfsal ayrımcılığının tamamlayıcı unsuru olarak görmüş ve kendine has bir cemaat yapısına uygun mahallelere ayırmıştır. Günümüzde özellikle büyük kentlerde kentin merkezini görmeden cemaat ilişkilerinin çizdiği kalın çizgiler içinde yaşayan kentli yoksullara kentin merkezi kapalı hale dönüştürülmüştür. Böylesi bir yaşam biçimi kentlileri kentlilik bilincinden uzaklaştırmakta ve kentli olmaktan doğan haklarına erişim isteklerini ortadan kaldıran sonuçlar yaratmaktadır.

Yeni liberal yaklaşımın uygulama araçlarından birisi olan “stratejik planlama” geçmişteki “planlama” anlayışını değiştirerek kenti kapitalist çıkarları koruyan bir yaklaşımla ele alınmıştır. Fakat stratejik planlama kentsel gelişme açısından bir sonuç daha yaratmıştır. Bu stratejik planlamanın bir aşaması olan “vizyon” belirleme, plan yapıcıları veya bu konu üzerine

çalışanları kent ile ilgili hayal kurmaya sürüklemiş ve geçmiş dönem ütopyalar tekrar değer kazanmaya başlamıştır. Günümüzde pek çok vizyon çalışması kentlerin uzun vadeli, geleceğe dönük bakış açılarıyla yeniden kurgulanmasını ve ekonomiden sosyal yaşama değin geniş kapsamlı kent tasarımları tartışılır hale gelmiştir.

Kurgudan gerçeğe dönüş süreci olarak yapılan kent vizyonları, “Ütopyadan Vizyona Büyükçekmece” sloganı ile İstanbul’da bir ilçe halkının kentle ilgili hayallerini gerçekleştirme aracına dönüşmüştür. Bu çalışma kapsamında Büyükçekmece’de tüm vatandaşlar için iklim değişikliğinin etkilerinden ve afetlerden korunma, ulaşım ve altyapı politikalarına kadar pek çok başlık altında ele alınan kentsel sorunları kent halkı ile çözme ve daha yaşanabilir Büyükçekmece hayalleri ortaya konmuştur. Bunların yanı sıra, bu çalışmada refahın adil şekilde dağıtımı, sosyal adaletin eşit şekilde sağlanması, kapsayıcılık ve eşitlik prensipleriyle yol alınmış, belirlenmiş hedefler kent vizyonunun oluşumuna büyük katkı sağlamıştır. Ayrıca ortak akıl yaklaşımıyla her kesimden insanın çeşitli katılım araçlarını kullanarak kentin geleceğine dair planlarını paylaştıkları bir araç olmuştur.

2050 Büyükçekmece Vizyon çalışmalarına 2020 yılında başlanmıştır. Katılımcı bir yaklaşımla ele alınan çalışmalarda Büyükçekmece’yi ilgilendiren, bu konuda söyleyecek sözü olan tüm paydaşların katılımına büyük önem verilmiştir. Bunun yanı sıra kentle ilgili sorunların çözümü için başta İstanbul olmak üzere Türkiye’nin değişik üniversitelerinden ve yurt dışından bilim insanları çalışmalara katkı sağlamıştır. Uzun ama verimli akademik toplantılar, çalıştaylar, paydaşlarla yüz yüze yapılan görüşmeler, anket vb araçlarla elde edilen verilerle sorunlar tespit edilmiş, sorunlara çözüm önerileri getirilmiştir.

1. Hayalden Ütopyaya-Ütopyadan Vizyona Kentler

Amerika Birleşik Devletleri (ABD)’nde siyahların özgürlük mücadelesinde sembol olmuş Martin Luther King’in 1963 yılında “*Bir hayalim var*” diye başlayan konuşmasının üzerinden yaklaşık 60 yıl geçti. Siyah ırka yönelik ayrımcı politikalar, ABD’de henüz ortadan kalkmamış olmakla birlikte 2008 yılında Barak OBAMA’nın ilk siyahi başkan seçilmiş olması King’in hayalinin gerçekleştiği anlamına gelmemekle birlikte bu seçimi önemli bir adım olarak görmek gerekir. “*Hayali olmayanın geleceği yoktur*” özdeyişi insana ait olanın ve insanlık tarihi boyunca toplumların daha iyi yaşam koşullarının nasıl oluşması gerektiği üzerine tasarıma temel oluşturmuştur. Tasarımlarımız, düşlerimiz, ütopyalarımız ve vizyonlarımız daha iyi yaşam

koşullarının gerçekleşmesine yönelik bizlere hem uygulamısal hem de kuramsal çerçeve sunmaktadır. Tüm bunlar yani tasarım, vizyon, ütopya hayal kurmakla başlamaktadır. İnsanlık tarihinden bu yana tüm toplumların kendine has yaşam biçimi ve bu yaşam biçimini çerçeveleyen düşünce dünyası olmuştur. Şenel, toplumsal biçimin oluşmasını sağlayan üç unsurdan bahsetmektedir: Ekonomik koşullar, toplumsal yaşam biçimi ve tüm bunların ortaya çıkmasını sağlayan düşünce biçimi (Şenel,1995: 16-17). Ekonomik, toplumsal ve siyasal ilişkileri somut olarak görünür kılan mekân ise, kentler olmaktadır. Çok yaygın bir tanımla, tarım dışı faaliyetlerin gerçekleştiği mekân olan kentler, bahsedilen unsurların da gerçekleşmesini sağlayan tarihsel bir olgudur.

Kent hem toplumsal hem de bireysel düşüncenin gelişmesinde belirleyici bir unsurdur. Genel ve yaygın bir ön kabul olarak; kentleri insanlar yaratırken, kentler de insan düşüncesinin oluşumunun belirleyici unsurudur. Dolayısıyla kent ve insan arasındaki ilişki karşılıklıdır. Kürşat Bumin *Demokrasi Arayışında Kent* isimli kitabının bir bölümünü “Kent Kimin?” başlığı altında ele almış ve kenti; sosyolojiden, ekonomiye, askeriyeden, mimariye kadar pek çok disiplinin çalışma alanı olarak açıklamaya çalışmıştır. Bu bilimsel disiplinlerden elde edilen veriler sorunun cevabının çok karmaşık olmayıp kısa ve net olduğunu ortaya koymuştur: Kent, bütün disiplinlerden önce orada yaşayanların, kentlilerin asıl konusudur. Kentliler, bütün bu disiplinlerin yardımıyla kentini, kentsel yaşamını sorgulamalıdır. Kent kurmak, yeniden, düzenlemek, yeniden inşa etmek kentte yaşayanların işi olmalıdır (Bumin, 2019: 13). Bu bağlamda açıklanmaya ihtiyaç duyulan diğer bir soru ise, yaşanan kentin “*nasıl bir kent*” olması gerektiği üzerinedir. İnsanlık tarihinin toplu yaşamaya başladığı andan itibaren aradığı cevap, arzuladığı yaşam biçimi bu sorunun özünde yatmaktadır. Nitekim Mumford (2013: 14-47), nekropolis ile ütopya arasındaki gerçekliğin kent olduğunu ve bu düşsel kentin “*içsel çelişkilerden uzak insanın gelişimini olumlu yönde etkileyip daha ileri taşıyacak yeni türden bir kent kurma imkânı*” ya da hayali olduğunu belirtmektedir. Mumford toplu yaşamın mekânı olarak kentin “*kozmosun temsili, cenneti yeryüzüne indirmenin bir aracı*” olarak başladığını belirterek uygarlığa katkısının hakkını verir. Yunan kent devletlerinde filozoflar hep daha iyi bir toplum daha iyi bir kent/devlet arayışı içinde olmuşlardır. Platon ütopyasında ideal bir kente nasıl ulaşacağını ilk kaleme almış düşünürdür. Platon ütopyasında yaşadığı kent üzerinden ama onu aşan bir kent hayali kurmuştur. Bu hayal sadece kentin fiziksel olarak nasıl olması gerektiği ile sınırlı kalmamıştır. Tarihin öznesi nasıl insansa nesnesi de kent olmuştur. O halde bu özne ve nesne ilişkisinin iyi kurulması gerekiyordu. Çünkü kenti insanlar yani özneler inşa ederken, nesne olan kent de öznelerin davranış biçiminin belirleyicisi olabiliyordu. Bununla birlikte ancak fiziki

yapısı sorunsuz olan kentlerde toplumsal ilişkiler sağlıklı bir şekilde yürütülebilecekti. İktidar ilişkileri, sınıfsal ilişkiler, uzmanlaşma, ekonomik faktörler hepsi kent ve insanı karşılıklı etkileyen faktörlerdir. Nitekim Platon ütopyasında³ hep bu unsurlar üzerinden toplumsal beklentileri dizayn etmiştir. Platon (2005: 109) “*Kent sadece kendi ihtiyaçlarına yetecek kadar mal ve hizmet üretmemelidir; aynı zamanda üretilen mal, çeşitlilik ve miktar bakımından ihtiyaçları olan insanlara da yetebilmelidir*” derken burada kentin sunduğu mal ve hizmetlerin sürdürülebilir yönünü ortaya koymaktadır. Yaklaşık olarak 2.300 yıl sonra Le Corbusier’in da bozulan kenti tasarlarlarken planladığı şey, kenti sadece fiziksel yönleriyle değil, ütopyasının temelini oluşturan *azami bireysel özgürlük* olarak da tanımlamaktı (Jacobs, 2011: 42). More da ütopyasında⁴ Amaurote’yi kuruluş yerinden başlayarak fiziksel özelliklerine, toplumsal ilişkilere ve tüm bunlar için gerekli olan mal ve hizmetlerin üretiminden dağıtımına kadar detaylı olarak açıklamıştır. More (2018: 42-43) ütopyasında kenti tam bir eşitlikçi ve güven üzerine kurgulamıştır, “*kentte kilit, anahtar yoktur... Çünkü evde hiçbir şey özel değildir, ne varsa herkesin malıdır...Özel mülk düşüncesini kökünden yok etmek...*” gerektiğini belirtirken kent için gerekli mal ve hizmetlerin de mülkiyetsiz olacağını belirtmiştir. Buna karşın, Platon’un Magnesia’sında⁵ eşitlikçi bir yapıdan söz etmek mümkün değildir. Burada sınıfsal farklılıklarla tasarlanmış bir kent model olarak kurgulanmıştır. Magnesia, tipik bir Yunan kentinin politik ikliminden etkilenerek gerekli veya uygun olandan ziyade kamusal erdemle beslenen, insanlar için en iyi kuralların alındığı bir kent devletinin yaratılması için ideal bir çerçevede tasarlanmıştır (Cahill, 2002: 6).

Platon’un, More’un ütopyalarından bu yana; Thomasso Campanella’nın *Güneş Ülkesi*, Francis Bacon’un *Yeni Atlantis*, Charles Fourier’in *Phalanster*’i, Robert Owen’un *Yeni Ahenk*’i, Farabi’nin *Erdemli Kenti* hep “daha iyi bir kenti, iyi bir toplumu nasıl inşa ederiz?” sorusundan başlayarak

³ Kimi yazarlar Platon’un *Devlet*’inin bir ütopya olmadığını ileri sürerler. Bkz. Yüksel, Ülkü Duman (2012), “Antikçağdan Günümüze Kent Ütopyaları”, *İdeal Kent*, 3 (5), s.8-37. Aslında Platon’un kendisi de hayalinde kurguladığı kentin ideal bir ütopya olamayacağını çünkü insanın doğasından kaynaklanan kusurları olduğunu ileri sürmektedir.

⁴ Thomas More, “ütopya” terimini, Yunan dilindeki “var olmayan-yok” anlamına gelen “u” ve “yer” anlamındaki “topos” köklerinden türeterek “olmayan yer” anlamında kullanmıştır. More’un Yunan dilindeki köklerden birleştirme yaparak oluşturduğu ve yapıtına adını veren “utopos” terimi, daha sonraki süreçte de pek çok düşünce akımına esin kaynağı olmuştur. “Utopos” sözcüğü, gerçeklik ve düşsel düzlem arasında duran bir adayı anlatır. Krishan Kumar (2005), ütopyayı hem hiçbir yer (outopia) hem de iyi bir yer (eutopia) olarak tanımlamaktadır. Kumar, mümkün olmayan, ancak insanın bulunmak için heves ettiği bir dünyada yaşamının ütopyanın özünü yansıttığını ifade etmiştir (Yüksel, 2012: 8).

⁵ Platon’un *Yasalar* kitabında geçen kurmaca kent.

oluşturulmuş ütopyalardır. Belki de Aristo'yu Platon'dan farklı kılan konulardan birisi de bu olmuştur. Platon yeni bir toplum inşası için karmaşık, detaylı bir sistem geliştirirken; Aristo daha analitik sosyal düzen ve devlet tasarımı ortaya koyarak kuralcı ve ütöpik olmaktan ziyade daha tanımlayıcı/betimleyici bir tarzı benimsemiştir (Cahill, 2002: 12). Bu bakımdan Aristo'nun 18. ve 19. yüzyıl kent ütöpistlerine daha yakın olduğunu söylemek iddialı olmayacaktır.

Günümüze yaklaştıkça sanayi devriminin yaratmış olduğu kentlerin karmaşasına karşı ütopya yeniden önem kazandı. Bu kez geçmişteki ütöpik kentler biçiminde kısmen farklı olarak ama kentsel tasarım biçiminde yeni sağlıklı ve içinde mutlu insanların yaşadığı tasarım kentleri oluşturulmaya başlandı: Ebenezer Howard'ın *Bahçe Kentleri*, Le Corbusier'in *Ville Radiantı*, Frank Lloyd Wright'ın *Brodacre City*'i artık hayal olmaktan veya ütöpik olmaktan öte kentsel sorunlara çözüm getiren kentsel tasarımlar olarak öne çıkmıştır. Özellikle Howard'ın kent planlaması ve kentsel tasarımı 19. yüzyılda sanayileşmenin getirdiği kentsel sorunlara; kentsel yoksulluğa ve yaşam koşullarından kaynaklanan sorunlara nefret ederek bakıyordu. Sadece kentsel sorunlar değil, aslında kentin kendisinden nefret ediyordu. Tüm ütopyalarda, tasarımlarda kent, kendi kendine yetebilen olmalıydı. Le Corbusier'de *Rüya Kent*'te benzer kaygılarla ama farklı bir kentsel ütopya kurmuştur (Jacobs, 2011: 37-42).

Kamusal hizmetlerin en ucuz yöntemlerle ve en yoksul halkın yararlanabileceği düzeye gelmesi için 19. yüzyılın sonunu beklemiş ve Beveridge Raporundan sonra refah devleti, sosyal devlet veya sosyal refah devleti olarak adlandırılan yeni yönetim biçiminde yer almıştır. Refah devleti, sosyal devlet veya sosyal refah devleti olarak adlandırılan bu dönem -farklı tanımlar ve uygulanma modelleri bir yana bırakılırsa- II. Dünya Savaşı sonrası 1945'li yıllardan sonra uygulamaya geçmiş ve temelini Birleşmiş Milletler (BM) İnsan Hakları Evrensel Beyannamesinde (1948) yer alan hakların karşılığı olan bütün hizmetleri karşılamaya yönelik düzenlemeleri içermiştir. Kapitalist devletlerde refah devleti uygulamalarıyla o tarihlere kadar daha önce görülmemiş düzeyde ancak bazı ütopyalarda geçen kentsel hizmetler kapsamında yoksulların lehine düzenlemeler yapılmaya başlanmıştır. Refah ya da sosyal devlet, vatandaşlarına insan onuruna yakışır asgari düzeyde bir yaşam standardı sağlamayı hedefleyen ve bu hedefi insan hakları ilkelerine bağlı olarak gerçekleştiren bir devlet şekli (Öztürk ve Gül, 2012: 206) olarak tanımlanmaktadır. Bu bağlamda tanımda belirtilen asgari düzeyde yaşam için zorunlu olan pek çok kamusal hizmet kentlerde asgari düzeyde devlet tarafından sağlanır hale gelmiştir.

2. Yeni Liberal Kent Yönetiminde “Vizyon” Ne Anlam İfade Etmektedir?

1980’li yıllarla birlikte refah devleti anlayışının yerine devlette özel sektör yöntem ve uygulamalarını esas alan politik değişiklik yaşanmaya başlamıştır. Bu bağlamda devletin küçültülmesi gerektiğini, temel kamusal mal ve hizmetlerin özel sektör vasıtasıyla yapılması gerektiğini ileri süren görüş hâkim olmuştur. Adına yeni liberal yaklaşım denilen bu anlayışın kamu örgütlenmesine ve işleyişine yönelik yansımaları, kamu yönetiminin özellikle ekonomik nitelikli kuruluşlardan başlayarak küçültülmesi ve küçültülen bu alanda kamu örgütlerinin kamu işletmeciliği anlayışı etrafında yapılandırılması ve işletilmesi üzerine kurgulanmıştır (Aksoy, 2003: 529). Bu çerçevede kamu yönetiminde hizmet üretme anlayış değişikliğinin ismi “Yeni Kamu Yönetimi” olmuştur. 2000’li yıllara gelindiğinde yeni liberal devlet anlayışının kamusal hizmetleri sağlaması hususunda birtakım aksaklıklar görülmeye başlanmış ve kamunun yeniden düzenlenmesi gerektiği ileri sürülerek bu konuda şu tespitler yapılmıştır (Güler, 2005: 19-20): (i) Kamu yönetiminin ticarileşmesi ve özel sektör yasalarına göre çalışması, (ii) Devletin özel sektör karşısındaki “idarenin üstünlüğü” ilkesi ile sağlanan avantajlı konumuna son verilmesi ve (iii) Kamu kesimindeki örgütlerin özzerleştirilmesidir. Bu durum (a) her kurumun görev alanı itibarıyla piyasa unsurları ve kuralları ile bütünleştirilmesi ve (b) kamu kesiminin bütünlük ve büyüklükten gelen avantajlarının ortadan kaldırılması olarak açıklanabilir.

1980’lerden sonra başlayan devletin değişen rolüne koşut olarak planlama anlayışında değişimler olmuştur. Bu dönemle birlikte siyasi karar organlarının ağırlıkta olduğu sektörel planlama anlayışına dayalı kalkınma plancılığından, şirketlerin uzun dönemli rekabet koşullarına uyarlamaya kılavuzluk eden stratejik plan anlayışına geçiş yaşanmıştır. Nitekim 2003 yılında yürürlüğe giren 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu (KMYKK) ile stratejik planlar ilk olarak Türk Kamu Yönetimi ve kamu hukuku alanına girmiştir. Planlama anlayışında görülen değişiklik, “geleneksel kamu yönetimi” modelinden “yeni kamu yönetimi” modeline geçiş sürecinde görülen değişimlerin sonucu olarak nitelendirilebilir. Temel işlevi özel sektörde faaliyet gösteren şirketlerin uzun dönemli rekabet koşullarına uyarlanmasında yön göstermek olan (Ekiz ve Somel, 2005: 123) bölgesel planlar ve stratejik planlama anlayışı, kamu yönetiminde reform

olarak tanıtılmıştır. Özel sektörden ithal edilen stratejik planlama, idarenin bulunduğu nokta ile ulaşmayı arzu ettiği durum arasındaki yolu tarif etmektedir. İdarenin bütçesinin ortaya konan amaç ve hedefleri ifade etmesi, kaynak tahsisinin önceliklere dayandırılması, aslında kurum bütçesi üzerinde kontrol anlayışının yerleştirilmeye çalışılmasıdır (Güler vd., 2006: 13).

Türkiye’de stratejik planlamanın gelişiminde ilk adım Dünya Bankası ile yapılmış olan beşinci yapısal uyum kredisi ile atılmıştır. 12 Temmuz 2001 tarihinde yapılan 1. Program Amaçlı Mali ve Kamu Sektörü Uyum Kredisi Anlaşması (PEPSAL-1) ile devam eden süreçte (Övgün, 2009: 150-151) stratejik planlamanın yasal bir temele kavuşması, 24 Aralık 2003 tarihinde yürürlüğe giren 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile olmuştur. Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu’nun 9. maddesinde “Kamu idareleri; kalkınma planları, programlar, ilgili mevzuat ve benimsedikleri temel ilkeler çerçevesinde geleceğe ilişkin misyon ve vizyonlarını oluşturmak; stratejik amaçlar ve ölçülebilir hedefler saptamak, performanslarını önceden belirlenmiş olan göstergeler doğrultusunda ölçmek ve bu sürecin izleme ve değerlendirmesini yapmak amacıyla katılımcı yöntemlerle stratejik plan hazırlar.” denilmektedir (Turan vd., 2013: 243).

2000’li yıllardan sonra yeni bir olgu olan ve artık kamusal örgütlerde hizmet üretmede başucu kaynağı olan stratejik planlama, kuruluşun bulunduğu nokta ile ulaşmayı arzu ettiği durum arasındaki yol olarak tarif edilmektedir. Stratejik planlama kuruluşun amaçlarını, hedeflerini ve bunlara ulaşmayı mümkün kılacak yöntemlerin belirlenmesi, uzun vadeli ve geleceğe dönük bir bakış açısı taşıması, kurumun bütçesinin stratejik planda ortaya koyulan amaç ve hedefleri ifade edecek şekilde hazırlanması, kaynak tahsisinin önceliklere dayandırılmasına ve hesap verme sorumluluğuna rehberlik eden bir belge olarak kabul edilmiştir (Güler vd., 2006: 14). Bunların yanı sıra stratejik planlama, idarenin geleceğine ilişkin bir vizyon belirleme ve bu geleceğe ulaşmak için gereken temel adım olarak kabul edilmektedir. Stratejik planlama sürecinin nihai amacı bir plan geliştirmek olsa da, uygulamanın değeri genellikle sürecin kendisinde yatmaktadır. Bu bakımdan stratejik planlamanın kuruluştaki paydaşlara kuruluş hakkında daha fazla bilgi edinme, kuruluşun güçlü ve zayıf yönlerine ilişkin algılarını paylaşma ve kuruluşu gelecekte etkileyen veya etkilemesi muhtemel kritik konuları tartışma fırsatı verdiği ileri sürülmektedir. Kapsamlı bir stratejik planlamanın süreç üzerinde uzlaşma sağlanarak fikir birliği ile varılan kararları üretecek şekilde tasarlanması, uzlaşıya dayalı bir yaklaşım ile paydaşların kuruluşun gelecek vizyonuna inanmaları ve onu başarmaya kararlı olmalarını sağlayacağı ileri sürülmektedir (Richardson, 2004). Bu açıdan stratejik planlamanın en önemli unsurlarından birini oluşturan vizyon, Kamu İdareleri

İçin Stratejik Planlama Kılavuzunda (2021: 35); “idarenin geleceğini sembolize eden genel amacı” olarak tanımlanmıştır. Belgede vizyon bildiriminin stratejik planın kapsadığı zaman diliminin de ötesinde, uzun vadede idarenin gerçekleştirmek istediklerini ve ulaşmak istediği yeri yansıtacak bir şekilde belirleneceği belirtilmektedir.

3. Kavram Olarak Vizyon

Stratejik planlama, planlama literatüründe yaygın olarak kullanılan vizyon kavramının yanı sıra pek çok yeni kavramı beraberinde getirmiş ve bu kavramlar günümüzde gündelik yaşantımızın vazgeçilmezi haline gelmiştir. Araştırmacılar ve uygulayıcılar başlangıçta bunları sanki anlamları apaçık belli ve herkesin üzerinde fikir birliğine vardığı kavramlarmış gibi kullanmıştır. Oysa bu kavramlara geçmişten beri pek çok anlamlar yüklenmiştir (Shipley ve Newkirk, 1999: 574). Ancak Türkiye’de pek de öyle sanıldığı gibi yaygın kullanılan kavramlar değildi ve üstelik kamusal alana olabildiği kadar da uzak kavramlardı. Geçmişte yapılan planlarda vizyonun anlamı mekânsal-görsel düzeyde harita üzerinde yolların yapıların yerlerini gösteren bir yaklaşım olarak görülmüş ve hatta genellikle vizyon ve hedef kelimeleri birbirlerinin yerlerine kullanılmıştır. Üstelik o dönemlerde yapılan bazı plan belgelerinde vizyonun duygusal boyutu olduğu ileri sürülüp “hedefler kafadan, vizyonlar kalpten gelir” ifadesi ile belgeler oluşturulmuştur (Shipley ve Newkirk, 1999: 581). Vizyon, bir yöneticinin geçmişte ve hâlihazırda düşünülmemiş veya başarılmamış, gelecekte başarılmasını düşündüğü yapılması gerekenlerle ilgili açıkça ifade edilen ve yöneticinin kendine özgü düşünceleri (Eren, 2000: 11) olarak tanımlanmaktadır. Bir başka tanıma göre vizyon, örgütün en uzak ve soyut amacını (düşünü) oluşturur ve giderek somutlaşan diğer amaçların en tepesinde yer alır. Gerçekleştirilmek istenen amaçlar için gerekli araç ve kaynakları belirtmeksizin, örgütün gelecekteki fotoğrafını tasvir eder (Dinçer, 2004: 171). Her iki tanım da vizyonun gerçekleşmesinin iki önemli ögeye bağlamıştır: lider ve örgüt. İlk tanım vizyon oluşturmayı örgütün liderine; ikinci tanım ise, örgütün kendisine bırakmıştır. Sonuç olarak vizyon, ancak vizyoner bir lidere ve buna inanmış örgüt çalışanlarının varlığına bağlıdır.

4. Kurumsal Düzeyde Uzun Vadeli Vizyon Olabilir mi?

2000’li yıllardan sonra gündelik yaşantımıza giren stratejik planlamanın bir aşaması olan vizyon oluşturmada en önemli unsurlardan biri hem örgüt hem de örgütün üreteceği mal ve hizmetler için bir zaman aralığı koymaktır. Genellikle Türkiye’de kamu kurumlarının hazırlamış olduğu stratejik planlar

ve bu plan kapsamında oluşturulan vizyon aralığı 3-5 yıl arasında değişmektedir. Burada temel soru: “Daha uzun vadeli vizyon mümkün müdür?” üzerine kurgulanmaktadır. Özellikle belediye gibi yöneticisi ve karar organı seçimle belirlenen ve beş yılda bir değişme ihtimali olan bu organlar için beş yıldan daha fazla vizyon oluşturmak ne kadar rasyoneldir?

Bu noktada herhangi bir idare ayrımı yapmaksızın uzun vadeli bir vizyon tasarlamının gerçekçi olmayan bir şey olduğu varsayımının yanlış olduğunu söylememiz mümkündür. Kurumların, örgütlerin sahipleri veya yöneticileri daha kuruluş aşamasında hayallerle işe başlayarak daha sonra yapılacak fizibilite çalışmaları ile hayallerini gerçekleştirmenin gerçekçi yollarını ararlar. Burada en önemli unsur, yol gösterici bir ışık haline gelen ömür boyu sürecek bir vizyon ihtiyacıdır. 30 yıl veya daha uzun süreli bir vizyon oluşturmak, aynı zamanda belirli bir eylem planını gerektirmektedir. Üstelik ancak bir zaman dilimine yerleştirildiğinde, vizyon gerçek bir şeye dönüşür. Söz konusu plan, amaç ve hedeflere ulaşırken gösterilecek çaba için motive edici bir unsur olacaktır. Bir vizyonu uzun erimli bir zaman diliminde oluşturmaya yönelik çaba, artık ulaşmak istenen şeyi hayaller aleminden çıkararak onu gerçeğe dönüştürecektir (www.goalbuddy.io/l). O halde “hayalleri gerçekleştirmenin ilk adımı nedir?”, sorusu önem taşımaktadır. Bu ilk adımla sonraki, belki 30 yıl gibi uzun vadeli bir süre için vizyon oluşturarak;

1. Vatandaşlarca gereksinim duyulan hizmetlere odaklanılması,
2. Alınan kararlara karşı güven inşa edilmesi ve
3. Vizyon çerçevesinde oluşturulacak amaç ve hedeflerde açıklık sağlanması olacaktır.

Bu bağlamda, bir kurumun 30 yıl sonra olması gerektiği yer hakkında istek ve arzusu var ise bu aynı zamanda uzun vadeli bir vizyona gereklilik olduğu anlamına gelmektedir. Bu vizyon her şeyden önce nereye varılmak istendiğine dair bir özgünlük verecektir. Vizyon, gidilecek yer hakkında iyi tanımlanmış bir fikre sahip olduğunda, oraya ulaşmak için hangi yönergeleri izlemek gerektiğini daha fazla odaklanarak görme fırsatı sağlayacaktır. Bu bakımdan uzun vadeli vizyon, karar vermeyi çok daha kolay hale getirirken, kurumu gidilecek yere götürdüğü sürece, kararların doğru olduğuna dair güven de verecektir. Günümüzün son derece dinamik yaşam koşulları, sürekli değişen şartları ortaya çıkarmaktadır. Bu değişen yaşam koşulları, iyi veya tam tersine kötü olabilir. Değişen koşullar kısa süreli oluşturulan vizyonlarla mutlaka uyumlu olmayan şartları da getirebilmektedir. Bu bağlamda uzun vadeli bir vizyona sahip olmak gidilecek yolu kolayca

takip etme ve hangi fırsatların kucaklanacağı ve hangilerinin aktarılacağını belirlemede kolaylık sağlayacaktır. Bunun doğal sonucu uzun vadeli vizyon çerçevesinde hayatın her yönü için uzun vadeli amaçlar/hedefler belirleme, kafa karışıklığını ortadan kaldırdığı gibi hayatı daha anlamlı hale getirebilmektedir. Çünkü vizyon, hayatın farklı yönlerindeki ana amaçları ve hedeflerini özetleyerek en önemli olana çok daha kolay odaklanmayı sağlamaktadır (www.goalbuddy.io). Uzun vadeli vizyona ulaşmak için iyi belirlenmiş sorulara verilecek yanıtlar son derece önemlidir. Fakat, bir başka cevap gerektiren önemli konu ise, uzun vadeli amaçlar ve hedeflerin vizyon doğrultusunda ortaya koyulabilmesidir. Bu bakımdan kurumun tüm alanlarını bütünsel olarak ele alan uzun vadeli, geniş, sürekli ifadelerle amaç ve hedeflerin oluşturulması önemlidir. Stratejik hedefler formüle edilirken, planlama ekibinin etkili hedeflerin ne, ne zaman, nasıl ve kim olduğunu açıkça belirtmesi gerekmektedir (www.onstrategyhq.com). Vizyon çerçevesinde amaç/hedeflere odaklanma eksikliği hizmetlerin büyük bir kısmında hedeflere ulaşılamamanın en önemli nedenlerinden biridir. Aynı zamanda çok sayıda hizmete odaklanmak yerine daha az sayıda belirli amaç/hedefe odaklanması, hizmet kalitesinde etkinliğin sağlanması ve daha az çabayla daha çok başarıyı getirmektedir. Amaç ve hedefler belirlenirken elde edilmek istenen hizmetlerin özgüllüğü ve öngörülebilir olması, seçilen yönde sağlanacak olan motivasyon için zaman sınırlarını belirlemek açısından önem taşımaktadır. Çünkü, uzun vadeli vizyonda hizmetleri soyut bir şeye dönüştürme tehlikesi bulunmaktadır. Zamanlama ufku olmayan bir vizyon bulanıktır (www.goalbuddy.io). Bu bağlamda uzun vadeli bir vizyonda üç değişken vardır (Tedika ve Khalifa, 2020):

- a) Kurum yöneticileri uzun vadeli bir stratejik vizyon benimsiyor mu?
- b) Bu vizyon bir bütün olarak toplum tarafından paylaşılıyor mu?
- c) Yetkililer, kamu ve özel sektör aktörlerini bu vizyon doğrultusunda hareket etmeye teşvik etme kapasitesine sahip mi?

Uzun vadeli vizyon, yani bir zaman dilimi vererek oluşturulan vizyonda, ayrıntıları görselleştirebilmek mümkündür. Bu onu daha gerçek kılar ve sırayla hedefe yönelik somut adımlar gerektirir. Böylesi uzun vadeli bir vizyon nasıl ortaya konulur? Çok daha uzun bir zaman diliminin engellerini aşmaya aşağıdakileri göz önünde bulundurarak başlamak gerekmektedir (www.goalbuddy.io):

1. Temel değerlerin belirlenmesi,

2. Dinamik kurumsal dünyadan örnekler verilmesi,
3. Metafor “yol gösterici ışık”ların ortaya konması.

Belirtilen unsurları dikkate alarak başlanan vizyon çalışmaları sonucunda ortaya çıkan vizyon; ya ürettiğiniz mal ve hizmetler sonucu hatırlanma isteği ya da kurumsal olarak elde edilmek istenen nihai sonuçtur. Bu bakımdan istenilen ilerleme yönüne işaret eden ve alınan kararları istenen geleceğe bağlayan bir vizyon olmadan amaç ve hedeflere ulaşılması imkânsız hale gelecektir (www.personalbrandingblog.com).

5. Belediyelerde Uzun Vadeli Vizyon

Vizyon, siyasi süreçler ve entelektüel çabalarla, ama mutlaka bir tarih aralığı içinde olmak şartıyla başlayan ve kentin tüm aktörlerinin katılımı ile sürdürülen bir faaliyettir. Bu süreçlerin sonunda vizyon bir kelime bir cümle olmaktan çıkarak bir çerçeveye dönüşmektedir. Mekânsal, yönetsel ve toplumsal dinamikler dikkate alınarak hazırlanan vizyonlar en nihayetinde kentsel sorunların çözümüne odaklanmaktadır. O halde uzun vadeli vizyonun hangi koşullarda başlayacağını şu sorulara alınacak cevaplar ile belirlemek mümkün olacaktır (Şahin, 2022);

- Kentsel topluluklar yaşadığı mekânı ve geleceğini hangi koşullar altında düşünmeye başlar?
- Bir kentin geleceği nasıl değiştirilebilir?
- Bir kentin bütününe temsil edecek gelecek tahayyülü, tasavvuru mümkün müdür?
- Bir kişinin ya da kurumun gelecek tasavvuru meşruiyet kazanıp bir kentin tasavvuru haline gelebilir mi?
- Bir kentin vizyonu mümkün müdür? Meşru mudur? Eğer mümkün ise bu nasıl olacaktır?

Yukarıdaki sorulara verilen cevaplar kentin yöneticilerini yenilikçi, canlı ve dinamik vizyona taşıyacaktır. Günümüzde artık pek çok yerel yöneticinin kent vizyonunu bir anlayış, bir düşünce tarzı olarak değil, gerçekleştirecekleri ayrıcalıklı, özgün ve somut bir proje olarak algılaması gerekmektedir (Şahin, 2018: 11). Fakat halka en yakın hizmetleri üretme zorunluluğu bulunan belediyelerin kentsel hizmetlerin üretiminde kısa vadeli düşünmeye çok fazla

odaklanmakta olup, sorunların çözümünde uzun vadeli vizyona yeterince odaklanmadıkları görülmektedir. Bu bakımdan kısa vadeli bakış açısı, geleceğe yönelik körlük, yerel yöneticiler için en önemli tehlikedir. Kurumların gelecek on yıllar için karar verirken mevcut eylemlerin sonuçlarını dikkate almaları vizyon için şarttır. Bu bakımdan uzun vadeli vizyondaki değeri görmek kolay olsa da takip etmek farklı bir hikâyledir.

Günümüzde ister uzun ister kısa vadeli olsun vizyonların şekil bulmuş hali stratejik planların yanı sıra performans programlarında görülmektedir. Belediyelerde uzun vadeli stratejik planlar hazırlanırken aranan koşullar; kurumu ileriye taşıyacak vizyon oluşturmak, vizyon çerçevesinde hedefler ortaya koymak ve tüm bu süreci sürdürülebilir bir başkana sahip olma prensipleri üzerinden hazırlanmaktadır (www.amathole.gov.za). Fakat süreç içerisinde ortaya çıkan pek çok engel de bulunmaktadır. Örneğin, uzun vadeli vizyonun kurumsal kapasite üzerindeki etkisini belirlemede zorluklar söz konusu olabilmektedir. Çünkü kurum hem içsel hem de dışsal faktörlere açıktır. Bu süreçte ortaya çıkacak sorunu görememe kentteki yaşam standartları düzeyini etkileyebileceği gibi bölge ekonomisi üzerine de olumlu veya olumsuz sonuçlar yaratabilecektir. Bir başka sorun, yerel yönetimlerin projelerinde ve yerel siyasi aktörlerin söylemlerinde kent vizyonu, reklam ve pazarlama dili içerisinde kaybolmakta ve konuya vakıf olmayan vatandaş için kenti ile ilgili düş kurmayı imkânsızlaştırmaktadır. Bu bakımdan kentlerin vizyon tartışmasının bilimsel bir sistematığa ve araştırmalara dayandırılması gerekmektedir. Veriye dayalı olmayan bir yaklaşımla vizyon tartışmaları yapılması anlamlı görünmemektedir. Diğer yandan, gerçekçi ve tam katılımcı, kapsayıcı ve sosyal adaletçi bir anlayışla kentlilerin aidiyet hislerine dayalı bir gelecek tasavvuru oluşturmaları gerekmektedir. Çünkü kentsel sorunların giderek daha karmaşık hale gelmesi kent merkezleri çeperinde kırsal yaşam kültürünün gelişmesi ve çevresel sorunlar ancak kentli hemşehrilerin bu sorunlara sahip çıkması ile çözülecek sorunlardır. Geline bu noktada kentle ilgili kurulan hayallerle başlayan süreç, devasa boyutlara ulaşan sorunlar ve bunlardan alınan dersler, yapılan vizyon çalışmaları için bir tehlikeyi, vizyonların araştırmalarını, beraberinde getirmektedir (Şahin, 2018: 11). Fakat tüm bu olumsuzluklara karşın bir belediye, giderek karmaşık hale gelen kentsel ilişkiler ağında yapacağı hizmetleri rasyonel temeller üzerinde inşa etmek istiyorsa, uzun vadeli vizyona sahip olmalıdır. Örneğin, bu belediye önündeki 30 yıl içinde neyin değişeceğine değil, neyin değişmeyeceğine cevap vermelidir. Burada kurumun temel ilkelerinin ve dayanaklarının ne olduğunu belirlemek önem taşımaktadır. Bir takım temel kentsel hizmetler elbette ki değişmeyecektir. Bu bakımdan hiç değişmeyecek hizmetlerin tespiti vizyon oluşturmaya yardımcı olacaktır. Örneğin ulaşım, kanalizasyon, atık

toplama gibi hizmetler 30 yıl sonrada değişmeyecektir. Ama teknolojik değişim çok hızlıdır ve 30 yıl sonra teknolojinin nereye varacağını şimdiden tüm yönleriyle kestirmek oldukça zor olabilmektedir. Yine 30 yıl sonra bazı teknolojik imkânlar ile hizmet türlerini geliştirme konusunda çeşitli öngörüler olabilir. Bu öngörüler, vizyon geliştirmeye yardımcı olacak diğer bir unsur olacaktır (www.goalbuddy.io). Belediyeler uzun vadeli vizyonlar oluştururken (www.inc.com);

1. Mevcut durumu değerlendirmek,
2. Finansal hedeflere uyum sağlamak,
3. Belirlenmiş vizyona uyum sağlamak,
4. Uzun vadeli öncelikleri geliştirmek,
5. Yakın vadeli hizmetler için güven oluşturmak

gibi öncelikleri göz önünde bulundurmalıdır.

Özellikle vizyon kapsamında tespit edilen amaç ve hedefler için de uzun vadeli finansal durum göz önünde bulundurulmalıdır. Bu bakımdan mevcut gelirler dışında uzun vadede kaynak yaratıcı yeni imkânları tespit etmek gerekmektedir. Finansal durum, dünya veya ülkede gerçekleşme ihtimali olan krizler hesaba katılarak belirlenmelidir. Uzun vadeli vizyon oluştururken olası riskler karşısında aşağıda belirtilen soruların cevapları ortaya konmalıdır (www.onstrategyhq.com):

1. Odaklanacağımız konular nelerdir?
2. Buna karşın önümüzdeki büyük engeller nelerdir?
3. Finansal performansımız veya sosyal sonuçlarımız için paydaşlarımızın beklentileri nelerdir?
4. Sonuçlarımıza ulaşmak için hemşehrilerimize hangi değeri sağlamalıyız? Değer önerimiz nedir?
5. Değer sağlamak ve hizmetlerimizi sunmak için hangi süreçte mükemmel olmalıyız?
6. Süreçlerimizi yönlendirmek için hangi becerilere, yeteneklere ve örgüt yapısına sahip olmalıyız?

Diğer taraftan bir belediyede vizyon sürecinin kuşkusuz en önemli aktörü belediye başkanı olmaktadır. Önemle belirtilmesi gereken bir husus da uzun vadeli bir vizyon için vizyoner bir başkana ihtiyaç duyulmasıdır. Vizyoner başkan, içinde bulunduğu durumu geliştiren daha gerçekçi, itibarlı ve etkileyici bir gelecek oluşturma kabiliyetine sahip olmalıdır (Robins vd., 2013: 312). Kurumsal düzeyde planlama yapılırken bir belediyede başkanını en çok zorlayacak unsur, yönettiği belediyeyi tüm unsurlarıyla bu işe odaklayabilmektir. Bu zor bir iştir. Tüm zorluklara rağmen başarılılsa dahi, belediye başkanının vizyon çerçevesinde yapılmış olan amaç ve hedeflerini uzun vadede gerçekleştirme şansı olamayabilir. Bu zorluk, belediye başkanının -30 yıllık vizyon süreci içinde- seçim kazanması ya da kazanamaması anlamında değil, uzun vadeli amaç ve hedeflere ulaşmada karşılaşılan güçlüklerden kaynaklanabilecek sorunlar nedeniyledir. Bu durum özel şirketlerde dahi önemli bir sorundur.

Kaldı ki, amaç ve hedeflerin gerçekleşmesine yönelik gösterilecek performanslar kamu idaresi olan belediyelerde daha zor olacaktır. Belediye başkanının zorluklarla başa çıkmak ve uzun süreli vizyonu gerçekleştirmek için tercih etmesi gereken yöntem veya eylem, vizyona göre planlama yapmasıdır. Bu bağlamda, uzun vadeli vizyonu kısa vadeli eylemlere bağlayan yapılandırılmış yıllık planlama sürecinin yürütülmesi önem taşımaktadır. Bunu gerçekleştirmek için vizyona yönelik yinelenen projeleri teşvik etme ve kurum içerisinde zaman zaman vizyonu canlı tutacak çalışan eğitimine önem verme hususları öne çıkmaktadır. Fakat bunun yanı sıra asıl soru, vizyona dayalı planlama süreci nasıl gerçekleştirilecektir? Bu bir kamu idaresi olan belediyelerde;

- Hemşehrileri memnun etmek için ne gibi hizmetler üreteceğiz?
- Bir önceki yıl üretilen hedef ve performanslara ulaşmak için ne kadar gelişme gösterdik?

gibi sorular üzerine odaklanmak uzun vadeli vizyon için tehlike oluşturmaktadır. Ayrıca bu durum, belediye başkanı açısından kısa vadeli düşünmeyi zorlayıcı etkiye sahiptir. Bu tehlikeye karşı planlama süreçleri önem kazanmakta, kurum yöneticilerinin planlama süreçlerine “rüya görme” oturumlarıyla başlaması vizyon oluşturmada kolaylık sağlamaktadır. Belediye başkanının yöneticilerle yaptığı bu toplantılarda belediyenin uzun vadeli olasılıkları belirleyebilmeleri, olabilecek fırsatları göz önünde bulundurmaları ve bunu yıllık planlara aktarmaları vizyon hedefleri için şarttır. Böylece harcama birimlerinin başında bulunan yöneticilerin vizyon oluşturmada

birimlerinin yapacakları katkılar belediye başkanında toplanarak konsolide edilecektir. Sonuçta belediye başkanının yanı sıra harcama birim amirleri büyük ölçekli amaç ve hedeflerin gerçekleşmesine katkı sağlayacaklardır (Ashkenas ve Moore, 2022).

6. 2050 Büyükçekmece Vizyonu Süreci, Özgünlüğü ve Uygulanabilirliği⁶

2050 Büyükçekmece Vizyonu, Dünya’da öncü planlama deneyimleri olan Barcelona 2050, Amsterdam 2040, Seoul 2050, Kahire 2050 gibi kimi kentlerin benzer çalışmalarının örnek alınarak hazırlandığı görülmektedir. Örneğin, Barcelona 2050 Metropolitan Stratejik Planı ve İstanbul Büyükşehir Belediyesinin 2050 Vizyonu çalışması benzer nitelikte çalışmalar olarak bu çalışmanın referans aldığı belgeler olmuştur. Bu iki kentten farkı ölçekle ilgilidir. Unutulmaması gereken husus, her iki kentte metropoliten kenttir ve ölçek olarak Büyükçekmece ile farklıdır. Bu bakımdan birebir örnek alınması hem kurumsal düzeyde hem de teorik olarak karşılaştırma yapmaya imkân tanımamaktadır. Buna karşın üst ölçekli (metropolitan) bir çerçeve ortaya konması açısından emsal oluşturmaktadır. İstanbul Vizyon’unda Büyükçekmece İstanbul’un bir parçası olarak ve Büyükçekmece Vizyon Belgesinde ise, İstanbul eklenilerek İstanbul’un bütün etkilerinin de belli ölçüde dahil olacağı bir role sahiptir. Bunun avantajı çalışma boyunca Büyükçekmece’de katılımcı sayısı, katılımcı profili ve katılım kanalları çeşitliliği ve erişilebilirliğin yüksek olduğu görülmektedir.

Kentlerin gelecek senaryoları ve yerel ölçekli beklentiler üzerinden olası ihtiyaçları ve gelişim yönünün tespiti bağlamında uzun erimli bir yol haritasına ihtiyacı bulunmaktadır. Ancak, “kendine has” özellikleri göz önünde bulundurularak ve yerel halkın beklentileri analiz edilerek kentler uzun erimli yol haritalarına kavuşabilirler. Bu kapsamda 2050 Büyükçekmece Vizyonu, Büyükçekmece’nin mevcut potansiyellerinin belirlenmesi ve ilgi gruplarıyla çeşitli katılım kanalları yoluyla aktif katılımın ve işlevsel yerel demokrasinin örneğini oluşturmayı hedeflemiştir.

Büyükçekmece’nin mevcut durumu ve potansiyellerinin muhtemel gelecek vizyonlarının çeşitli ilgi grupları tarafından farklı bakış açılarıyla ele alınmasına olanak sağlanması amacıyla ortaya konması hedeflenen 2050 Büyükçekmece Vizyonu çalışmalarına 2020 yılında başlanmıştır. Akademik

⁶ Bu başlık altındaki veriler, Kentsel ve Çevresel Sorunlara Vizyoner Bir Bakış: 2050’ye Doğru Büyükçekmece, (Ed. Güler ve Akgün), Marmara Belediyeler Birliği Kültür Yayınları, 2023, İstanbul, ISBN:978-625-8164-05-3 kitabı içinde yer alan makalelerden derlenmiştir.

toplantılar, çalıştaylar, yüz yüze görüşmeler, saha anketleri, sms ve sosyal medya araçları yoluyla katılım gibi farklı uygulamalar ile tüm paydaşların daha eşit, daha katılımcı, daha erişilebilir, daha kapsayıcı ve ortak akılla kente ilişkin sorunlarını ve çözüm önerilerini etkin bir biçimde paylaşımlarını hedefleyen proje, 7 aşamadan oluşmaktadır:

1) 2050 Büyükçekmece Vizyonu kapsamında vatandaş öneri ve görüşlerine ilişkin online anket ile 669 katılımcıdan 934 görüş alınmıştır.

2) 26 Kasım-27 Kasım 2021 tarihlerinde düzenlenen 2050 Büyükçekmece Vizyonu Paneli 1 açılış toplantısı, 5 oturum ve 1 genel değerlendirme toplantısı olmak üzere 7 oturumda gerçekleştirilmiştir. Panelde alanında uzmanların, bilim insanlarının Büyükçekmece ile ilgili yapmış olduğu çalışmalar ve değerlendirmeler multidisipliner bir yaklaşımla ele alınmış ve panelde toplam 350 katılımcı yer almıştır.

3) 20 Şubat 2022-1 Nisan 2022 tarihleri arasında 10 farklı tema ekseninde ve 4 ayrı odak grubu ile toplam 16 çalıştay gerçekleştirilmiştir. Çalıştaylara kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum kuruluşları, vatandaşlar ve çeşitli ilgi gruplarından toplam 469 kişi katılmıştır. Çalıştay davetleri, belediyenin kurumsal sosyal medya hesaplarından ve web sitesinden duyurulmuştur. Çalıştaylar, vatandaşın katılımına açık olarak gerçekleştirilmiştir. Ayrıca 2050 Büyükçekmece Vizyonu için hazırlanan web sitesinde vatandaşların fikir ve görüşlerini diledikleri süreç içerisinde paylaşımlarına olanak sağlamak adına Serbest Kürsü uygulamasına devam edilmektedir. Kamusal Mekân ve Kıyı Politikaları başlıklı temaya yönelik ankete 700 kişi, Kentsel Dönüşüm, Afet ve Risk Politikaları başlıklı ankete 2.125 kişi katılmıştır.

4) 2-3-4 Nisan 2022 tarihlerinde 2050 Büyükçekmece Vizyon Anketi düzenlenmiştir. Anket çalışması mahalle bazlı ölçek temelli olarak yüz yüze gerçekleştirilmiştir. 24 mahallede 1.316 kişiyle anket yapılmıştır.

5) Kente ilişkin görüş ve önerilerin alındığı 2050 Büyükçekmece Vizyonu Çalışan Anketi, Büyükçekmece Belediyesinin 650 personeliyle gerçekleştirilmiştir.

6) 17 Haziran 2022 tarihinde gerçekleştirilen Kent Hakkı ve Mekânın Dönüşümü Çalıştayında sms, web ve sosyal medya araçlarıyla yapılan 2050 Büyükçekmece vatandaş öneri ve görüşlerine ilişkin online anket çalışması ile 2050 Büyükçekmece Vizyonu Panelinde elde edilen veriler ışığında kentin 30 yıllık mekânsal planlamasına katkı sağlanması hedeflenmiştir.

7) 2050 Büyükçekmece Vizyonu Strateji Belgesi ve Büyükçekmece Kentsel Şartı, 2050 Büyükçekmece Vizyonu çalışmaları verileri, saha çalışmaları ile ortaya çıkarılmıştır.

2050 Büyükçekmece Vizyonuna 16 farklı üniversiteden 39 bilim insanı katkı sunmuştur. Tüm bu aşamalar ile farklı ilgi gruplarından 6.318 vatandaşa kentle ilgili sorunlar sorulmuş ve buna yönelik görüşleri alınmıştır. 2050 Büyükçekmece Vizyonu, Büyükçekmece'nin planlama çalışmalarının tamamında üst politika belgesi olarak yer bulacaktır.

2050 Büyükçekmece Vizyonu ile çeşitli ilgi grupları dahil edilerek kentteki sorunların ortak akıl ile tartışılması ve çözüm önerilerinin getirilmesi bağlamında; farklı ilgi grupları arasında uzlaşma ortamının sağlanması, kamu kurumları ve çeşitli paydaşlar ile kentliler arasında yeni diyalog kanallarının oluşturulması, “aktif katılım” ile yerel demokrasinin güçlendirilmesi ve ortaya çıkan görüş ve öneriler ile bilimsel ilkeler ışığında yaklaşık 30 yıllık kent vizyonunun oluşturularak mekânsal planlamanın şekillendirilmesi hedeflenmektedir.

Katılımcı demokrasinin işler hale gelmesi için her şeyden önce, ilgili aktörlerin bilincinde bir değişimin gerçekleşmesi, kendilerini aktif olarak görmeleri ve bunun için kapasitelerini arttırmaya çalışmaları gerekmektedir (Karanuh, 2017: 2). Katılımcı demokrasi mekanizmalarının değerlendirilmesini ve hesap verebilirliğini geliştirmek, katılım mekanizmalarının etkinliğini ve verimliliğini artırmak, halkın aktif katılımıyla yerel nitelikte bir kamu politikası geliştirmek 2050 Büyükçekmece Vizyonunun hedefleri arasında yer almaktadır. Ayrıca, farklı ve çeşitli katılım kanallarıyla, tüm kırılğan grupların sürece dahil olabildiği, daha eşit-daha adil ve daha kapsayıcı bir biçimde kent vizyonunun ortaya konması hedeflenmiştir.

2050 Büyükçekmece Vizyonu projesinin çıktılarından birini 2050 Büyükçekmece Vizyon Belgesi oluşturmaktadır. Kentin 30 yıllık gelişiminin genel çerçevesini çizen bu çalışma üst politika belgesi olarak kabul edilmektedir. Projenin bir diğer çıktısı, kent kültürünün geliştirilmesi ve kentsel yaşam kalitesinin artırılması adına hazırlanan *Büyükçekmece Kentsel Şartı* olmuştur. Proje, Büyükçekmece’de çeşitli doğrudan katılım kanallarının kullanımıyla yerel demokrasinin ve işlevsel katılımın artırılması hedeflenerek, Büyükçekmece’nin sorunlarına doğrudan çözüm önerilerinin getirileceği ve kentin geleceğine dair hayallerini paylaşabileceği bir platform olması düşünülmektedir.

2050 Büyükçekmece Vizyonu çalışmaları kapsamında kurulan 2050 Büyükçekmece Vizyonu Ofisi; kente ilişkin söz sahibi olmak isteyen vatandaşların, değerli fikir ve önerilerini diledikleri zaman iletebilmeleri dolayısıyla sürdürülebilir özelliğe sahip olmaya çalışmıştır. Bu bağlamda aktif katılım kanalları (web, sms, telefon, yüz yüze, anket, çalıştay vb.) oluşturularak ulaşılabilir ve erişilebilir bir nitelik taşımaya çalışıldığı belirtilmektedir.

7. 2050 Büyükçekmece Vizyon Sürecinin Sürdürülebilirliği

Büyükçekmece'nin potansiyellerinin değerlendirilip muhtemel senaryoların ortaya konularak çeşitli ilgi grupları tarafından farklı bakış açılarıyla ele alınmasına olanak sağlanması amacıyla çalışmalara 2020 yılında başlanan 2050 Büyükçekmece Vizyonunun iddiası, Büyükçekmece'nin 2050 yılına kadar kentsel gelişimine şekil verecek vizyoner bir proje olmayı hedeflemesidir. Avrupa Yeşil Mutabakatına uygun olarak ortaya çıkmıştır. Avrupa Yeşil Mutabakatında 2050 Vizyonu ortaya konmuştur. Ayrıca Türkiye Yeşil Mutabakatı Eylem Planı olması dolayısıyla üst politika belgelerine uyumlu olarak hazırlanmış projedir. 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerinin 17 stratejik alanıyla ilişkili olduğu görülmektedir. Sürdürülebilir Şehirler ve Topluluklar başlıklı amaçta (SKA 11) yer alan güvenli ve erişilebilir konutlar, erişilebilir ve sürdürülebilir ulaşım sistemleri, kapsayıcı ve sürdürülebilir kentleşme, kültürel ve doğal dünya mirasının korunması, doğal afetlerin olumsuz etkilerinin azaltılması, şehirlerin çevresel etkilerinin azaltılması, güvenli ve kapsayıcı yeşil alanlara ve kamusal alanlara erişimin sağlanması, afet riskinin azaltılmasına yönelik politikaların uygulanması, sürdürülebilir ve dayanıklı binalar gibi hedeflerin 2050 Büyükçekmece Vizyonu temalarıyla direkt ilişkili olduğu görülmektedir. Bu doğrultuda Büyükçekmece Vizyonu kapsamında SKA 11 çerçevesinde değerlendirilen Kentsel Dönüşüm, Afet ve Risk Politikaları, Kamusal Mekân ve Kıyı Politikaları, Ulaşım ve Alt Yapı Politikaları, İklim Değişikliği ve Ekolojik Çevre, Eğitim ve Kültür Politikaları başlıklarında temalar oluşturulmuş ve bu temalar kapsamında paneller, çalıştaylar ve anketler yapılmıştır.

Ulusal ve uluslararası bu belgelerin yanı sıra 2050 Büyükçekmece Vizyonu kapsamında yer alan platformlardan birisi olan *serbest kürsü* yoluyla paydaşların kente ilişkin hayallerini, beklentilerini ve sorunlarına yönelik çözüm önerilerini paylaşacağı bir platform oluşturulmuştur. Bu yolla tüm paydaşların kente ilişkin beklenti ve hayalleri toplanmaya çalışılmış ve belgenin uygulamaya koyulmasıyla birlikte serbest kürsünün devam edeceği ileri sürülmüştür. Diğer taraftan belirlenen hedeflerin Strateji Geliştirme

Müdürlüğü içinde oluşturulan Vizyon Ofisi tarafından periyodik izleme ve değerlendirmeye tabi tutulacağı belirtilmiştir.

İklim değişikliği, etkileri ve boyutları dolayısıyla küresel ölçekte bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. İklim değişikliği aşırı yağışların beraberinde ani su baskınları, aşırı sıcaklık ve kuraklık tehlikesi vb. ani hava olayları şeklinde örneklendirilebilmektedir. Yer kürede meydana gelen ani sıcaklık artışı seller, şiddetli kasırgalar, okyanus seviyelerinde yükselme, okyanus sularının asit oranlarındaki artış, buzulların erimesi gibi birçok ani ve hızlı olayları da beraberinde getirmektedir. Söz konusu olaylar, kentleri ve kentlileri de kaçınılmaz bir biçimde etkisi altına almaktadır (Güler ve Karanuh, 2021: 1). Bu bağlamda Büyükçekmece Vizyonu, Avrupa Yeşil Mutabakat Eylem Planı ve Türkiye Yeşil Mutabakat Beyanını esas alarak iklim değişikliğinin olumsuz etkilerine karşı dirençli kent haline gelebilme adına sera gazı emisyonları ve karbon salınımının azaltılmasına yönelik önlemler çerçevesinde BM İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesinin temel hedeflerini esas almıştır. 2050 Büyükçekmece Vizyonunda, Avrupa Yeşil Mutabakat Eylem Planında yer alan “Sıfır Karbon Düzenlemeleri” ve GOP 26’da yer alan yakıtlar, elektrikli araç kullanımı gibi hükümler çerçevesinde bir dizi çalışmalar gerçekleştirilmiştir. 2015 yılında kabul edilen Paris Anlaşması, Türkiye’de 2021 tarihinde onaylanmış ve 2053 yılında sıfır emisyon hedefi konmuştur. Bu bağlamda kurumsal düzeyde bakanlığın ismi Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı’na dönüştürülmüş, henüz taslak halinde olan İklim Değişikliği Kanunu çalışmaları devam etmektedir. Bunun yanı sıra belediyelerin, İklim Değişikliği Eylem Planları yapmaya başlamaları, idari yapılarında İklim Değişikliği ve Sıfır Atık Daire Başkanlığı/Müdürlüğü kurulması gibi gelişmeler yaşanmaya başlamıştır.

2050 Büyükçekmece Vizyonunun oluşturulması sürecinde tüm kentsel hizmetlerin planlanmasında iklim değişikliği, iklim değişikliğine bağlı ortaya çıkacak kentsel sorunlar (iklim göçü, gıda sorunu dahil) kapsamlı bir biçimde ele alınmıştır. SKA 13’te yer alan gıda üretimini tehdit etmeyen bir şekilde düşük sera gazı emisyonunun geliştirilmesi ve iklim direncinin sağlanması, iklim değişikliğinin olumsuz etkilerinin azaltılması ve erken uyarı konularında eğitimin, farkındalık yaratmanın, insani ve kurumsal kapasitenin geliştirilmesi, iklim değişikliğine bağlı afetlere karşı dayanıklılık ve uyum kapasitesinin güçlendirilmesi, iklim değişikliğiyle ilgili önlemlerin politika ve planlara dahil edilmesi (<http://turkiye.un.org/tr>) gibi hususlar 2050 Büyükçekmece Vizyonunun İklim Değişikliği, Ekoloji ve Çevre Politikaları başlığı altında yer bulmuştur.

SKA 5 kapsamında yer alan kadınlara ve kız çocuklarına yönelik her türlü ayrımcılığın her yerde sona erdirilmesi, kamu alanları ve özel alanlarda, bütün kadınlara ve kız çocuklarına yönelik, kadın ticareti, cinsel ve her türlü istismarı da kapsayan şiddetin her türünün ortadan kaldırılması, kadınların siyasi, ekonomik ve sosyal hayatın karar verme süreçlerine tam ve etkin bir biçimde katılımlarının ve kadınlara karar verme mekanizmalarında her düzeyde lider olabilmeleri için eşit fırsatlar tanınmasının güvence altına alınması gibi hedefler (<https://turkiye.un.org/tr>) 2050 Büyükçekmece Vizyonu kapsamında gerçekleştirilen Kadın Odak Grup Çalıştayları ile Toplumsal Kapsayıcılık ve Katılımcı Yönetim Politikaları panel ve çalıştay çıktıları ile ilişkilidir. Yapılan çalıştaylarda elde edilen bulgulardan birini temsiliyet, diğerini ise kapsayıcılık oluşturmaktadır.

Sonuç

Kent vizyonu, stratejik planlama uygulamalarının bir parçası olarak bir kenti geleceğe taşıyacak değişim ve gelişim vizyonunu oluşturmada, bu değişimin sürekliliğinin nasıl devam ettirileceğini belirlemede, kentin geleceğini planlamada ve yön vermede kullanılan araçlardan biridir. Tarihsel süreç içerisinde kentleri daha yaşanabilir kılmaya yönelik başta kent ütopyaları olmak üzere günümüze kadar evrilerek gelen kentsel tasarımlar ve günümüzde bir vizyon çerçevesinde kentsel sorunlara yaklaşımlar yeni yönetsel stratejilerle önemini arttırmaktadır. Sürekli değişim ve gelişim bugün tüm toplumları siyasal ve yönetsel olarak etkilemektedir. Değişen yönetsel anlayış planlama mantığında da kendisini göstermiş ve bu bağlamda stratejik plan, yerel yönetimlerin geleceğini planladıkları bir araç olmuştur. Günümüzde stratejik planlar plan çalışmaları içerisinde oluşturulan vizyon ilkeleri çerçevesinde yapılmaktadır. Fakat son yıllarda bu gelişmelere koşut olarak bir önemli yönetsel planlama aracı daha ortaya çıkmıştır. Artık orta vadeli 5 yıllık oluşturulan stratejik planların yanı sıra kurumların daha uzun vadeli (30-50 yıllık) vizyonlar oluşturarak bu vizyonlar çerçevesinde amaç ve hedeflerini belirlemeye yönelik çaba harcadığı görülmektedir.

Bu kapsamda 2050 Büyükçekmece Vizyonu, “*farklılıklar zenginliktir*”, düsturu esasında; herkes için sağlıklı, güvenli ve sürdürülebilir kent dokusuna, uzun vadeli hedeflere odaklanma iddiası ortaya koymaktadır. 2050 Büyükçekmece Vizyonunun kurumu geleceğe taşıyacak kısa vadeli hedeflerin yanı sıra uzun vadeli hedefleri uygulamaya koymada mekânsal, yönetsel ve toplumsal dinamikleri yönetme kabiliyeti kazanmak için gereklilik olduğu vurgulanmaktadır. Bu gerekliliğin bir sonucu olarak vizyonda başarıyı getirecek öncelik, sorunları belirlemek ve vizyon hedeflerine yönelik

çözümler ortaya koyabilmektedir. Sürecin bu aşaması ancak katılımcı bir yaklaşımla yön bulacaktır. Bu amaç doğrultusunda kentin paydaşları ve akademisyenlerle yapılan çalışmalarda akademik toplantılar, çalıştaylar, yüz yüze görüşmeler, saha anketleri, sms ve sosyal medya araçları yoluyla tüm vatandaşların ve diğer paydaşların doğrudan katılımıyla sorunlarının belirlenmesi ve bunlara çözüm önerileri sunulması gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmalarda kenttaşların kente dair hayallerini paylaşmaları istenmiş, özellikle kırılgan gruplar dâhil her yaş grubundan tüm kenttaşların görüş bildirmelerine imkân sağlanmaya çalışılmıştır. 2050 Büyükçekmece Vizyonu hazırlık çalışmalarında 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerinin 17 stratejik alanı kentsel sorunların tespitinde önemli bir referans olmuş ve bu süreç de kentin yaşam standartları düzeyinin iyi analiz edilerek risklerinin yönetilmesi, güçlü ve zayıf yanlarının, kent için fırsatların ve tehditlerin uzman görüşlere de başvurularak ortaya konması hedeflenmiştir. Yine, 2050 Büyükçekmece Vizyon Belgesi ve Büyükçekmece Kentsel Şartında da, hangi ihtiyaçlar için hangi hizmetlerin sunulacağı, memnuniyetin ne ölçüde sağlandığı ve sunulan hizmet kapsamında alınan sonuçlarla ne kadar gelişme gösterildiği yapılacak diğer çalışmalarla ortaya konması gereken önemli sonuçlar olacaktır.

Uzun vadeli vizyon sürecinde belediye yöneticilerine vizyon geliştirme ve uzun vadeli düşünmeye odaklanma konularında sorumluluklar düşmektedir. Kentin yüzünü geleceğe çeviren özgün, somut ve ayrıcalıklı görüşlere, veriye dayalı projelerin seçimi ve uygulanmasında yenilikçi, gerçekçi, rasyonel akılla hareket eden dinamik bakış açılarına ihtiyaç vardır.

Tabi bu süreç birtakım tehditlerle varlığını sürdürecektir bir süreç olacaktır. Bahsi geçen muhtemel tehditler ise şunlardır:

- Belediyeler, kentsel hizmetler için stratejik planlarını 5 yıllık sürelerle yapmaktadır. Dolayısıyla büyükşehir ilçe belediyesi olarak Büyükçekmece'nin 30 yıllık vizyon hedefiyle bir ilk olması çeşitli riskleri de barındırmaktadır.
- 30 yıllık kent vizyonu ile belediyelerin stratejik planlarında belirttikleri (5 yıllık süreyi kapsayan) vizyonlar uyum içerisinde olmalıdır. Ama bunun her zaman mümkün olmama riski de vardır.

Uzun vadeli vizyonda kentin bütün aktörlerinin etkin rol alması gerekir. Özellikle belediyeler dışında merkezi yönetimin tüm taşra teşkilatlarının da etkin rol alması gerekmektedir. Oysa Türkiye gibi merkezle yerel arasında ciddi çatışmaların olduğu ülkelerde bu uyumu her zaman yakalamak söz

konusu olamamaktadır. Bu durum, vizyon hedeflerinin gerçekleşme şansını ortadan kaldıracaktır.

- Belediyelerin siyasal kurumlar olduğu göz ardı edilmemelidir. Yani, bir sonraki seçimde mevcut siyasal partinin belediye başkanlığı kazanması garanti değildir. Bu bakımdan sonraki dönemlerde belediye yönetiminin farklı siyasi partilerin yönetimine geçmesi, uzun vadeli vizyonların sürdürülebilirliğini ortadan kaldırma riskini de doğuracaktır. Üstelik seçimler sonrası belediye başkanlığının farklı bir siyasi partiye geçmesinden kaynaklanan değişiklik sadece belediye başkanı ile sınırı kalmamakta, belediyenin üst düzey yöneticilerinin de pek çoğunun değişmesi ile sonuçlanmaktadır. Bu durum bir taraftan kurumsal hafızanın tahribata uğramasına diğer taraftan ise, Vizyon ilkeleri çerçevesinde stratejik amaç ve hedeflerin de uygulanmasında sıkıntılara neden olmaktadır.

Her ne kadar, yukarıda belirtilenler bir tehlike barındırsa da yerel yönetimlerin oluşabilecek risklere karşı kısa-orta ve uzun vadeli planlamalar yapması artık bir zorunluluk haline gelmiştir. İlk olması bakımından 2050 Büyükçekmece Vizyonu çalışması bundan sonra yapılacak bu türden çalışmalara zemin hazırlayacaktır. Büyükçekmece'nin geleceğini uzun vadede görebilecek, günün hızla değişen ve gelişen koşullarına aynı hızla evrilerek cevap verebilecek bir yol haritası olarak 2050 Büyükçekmece Vizyonu, kent yönetimi açısından önemli bir araçtır.

Kaynakça

- Aksoy, Şinasi (2003), “Yeni Sağ ve Devletin Değişimi”, Burhan Aykaç, Şenol Durgun ve Hüseyin Yayman (Der.), Türkiye’de Kamu Yönetimi, (Ankara: Yargı Yayınevi).
- Bumin, Kürşat (2019), Demokrasi Arayışında Kent, (İstanbul: Çizgi Kitabevi).
- Cahill, Nicolas (2002), Household and City Organization at Olynthus, (New Haven and London: Yale University Press).
- Dinçer, Ömer (2004), Stratejik Yönetim ve İşletme Politikası, (İstanbul: Beta Yayınları).
- Ekiz, Cengiz ve Ali Somel (2005), “Türkiye’de Planlama ve Planlama Anlayışının Değişmesi”, Tartışma Metinleri, (Ankara: Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi), No.81.
- Eren, Erol (2000), Stratejik Yönetim ve İşletme Politikası, (İstanbul: Beta Yayınları).

- Güler, Birgül Ayman (2005), *Devlette Reform Yazıları*, (Ankara: Paragraf Yayınevi).
- Güler, Mahmut, Sudi Apak ve Muzaffer Özsoy (2006), “Küresel Gelişmeler ve Stratejik Planlama: Edirne Belediyesi Örneği”, *Memleket Mevzuat*, 2 (17), s. 10-18.
- Güler Mahmut ve Zeynep Damla Karanuh (2021), “İklim Değişikliğiyle Mücadelede Büyükşehir Belediyelerinin Rolü”, *TBB & Ankara Üniversitesi 6. Ulusal Yerel Yönetimler Sempozyumu*, Ankara Üniversitesi Yayınları No: 770, Ankara.
- Jacobs, Jane (2011), *Büyük Amerikan Şehirlerinin Ölümü ve Yaşamı*, (Çev. Bülent Doğan), (İstanbul: Metis Yayınları).
- Karanuh, Zeynep Damla (2017), “Katılımcı Kamu Yönetiminin Uygulanabilirliği Üzerine Bir İnceleme”, *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1 (4).
- Kumar, Krishan (2005), *Ütopyacılık*, (Ankara: İmge Yayınevi).
- More, Thomas (2018), *Utopia*, (Çev. Selahattin Eyüboğlu, Vedat Günyol ve Mine Urgan), (İstanbul: İş Bankası Kültür Yayınları).
- Mumford, Lewis (2013), *Tarih Boyunca Kent – Kökenleri, Geçirdiği Dönüşümler ve Geleceği*, (Çev. Gürol Koca ve Tamer Tosun), (İstanbul: Ayrıntı Yayınları).
- Övgün, Barış (2009), “Kalkınma Planlamasından Stratejik Planlamaya”, *Kamu Yönetimi: Yapı İşleyiş Reform*, Ankara: Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi, No: 598, s. 145-163.
- Öztürk, Hasret ve Hüseyin Gül (2012), “Sosyal Belediyecilik Sosyal Devlete ve Sosyal Haklara Bir Alternatif mi?”, *IV. Sosyal Haklar Ulusal Sempozyumu*, (İstanbul: Petrol-İş Yayınları).
- Platon (2005), *Devlet*, (Çev. Belirtilmemiş), (İstanbul: Müjde Yayınevi).
- Robins, Stephen, David A. Decenzo ve Mary Coulter (2013), *Yönetimin Esasları*, (Çev. Münevver Çetin), (Ankara: Nobel Yayınevi).
- Shiple, Robert and Ross Newkirk (1999), “Vision and Visioning in Planning: What Do These Terms Really Mean?”, *Environment and Planning B Planning and Design*, 26(4), p.573-591.
- Şahin, Savaş Zafer (2018), “Tarihteki Ütopylar Işığında Kent Vizyonu Tartışmaları”, *Hakan Reyhan ve Ayşen Satır Reyhan (Der.)*, *Yerel Siyaset*, (Ankara: Palme Yayınları).
- Şenel, Alaeddin (1995), *İlkel Topluluktan Uygar Topluma*, (Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları).

Turan, Menaf, Seyhan Bilir Güler ve Mahmut Güler (2013), “Belediye Yönetimine Katılım Bakımından Stratejik Planların Değerlendirilmesi” Süleyman Demirel İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 18 (1), s. 241-267.

Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, Kamu İdareleri İçin Stratejik Planlama Kılavuzu, 3. Sürüm, 2021, s.35

Yüksel, Ülkü Duman (2012), “Antikçağdan Günümüze Kent Ütopyaları”, İdeal Kent, 3 (5), s.8-37.

İnternet Kaynakları

Ashkenas, Ron and Peter D. Moore (2022), “Keeping Sight of Your Company’s Long-Term Vision”, <https://hbr.org/2022/04/keeping-sight-of-your-companys-long-term-vision>

BM Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları, <https://turkiye.un.org/tr>

<http://www.amathole.gov.za/index.php/general-info/vision-2058>

<https://goalbuddy.io/longterm-vision/>

<https://onstrategyhq.com/resources/strategic-planning-process-basics/>
(11.04.2023).

<https://www.inc.com/karl-and-bill/5-ways-to-create-your-long-term-vision.html>

<https://www.personalbrandingblog.com/why-a-long-term-vision-is-important-to-achieving-success/#:~:text=The%20definition%20of%20a%20long,you%20would%20like%20to%20achieve.>

Richardson, Carl (2004), Strategic Planning: Five Steps to a More Secure Future, <https://philanthropynewsdigest.org/features/the-sustainable-nonprofit/strategic-planning-five-steps-to-a-more-secure-future>
(11.04.2023).

Şahin, Savaş Zafer, (2022), Kent Vizyonu, <https://fliphtml5.com/ncbs/pfac/basic>
(11.04.2023).

Tedika, Oasis-Kodila and Sherif Khalifa, (2020), “Long-term vision and economic development”, World Economy, <https://discovery.ebsco.com/c/e3me46/viewer/html/x55vosusiz>
(11.04.2023).

